کتێبخانەی کوردی لە هانۆڤەر ... ئیسماعیل تەنیا

هانۆڤەر یەکێکە لەو شارانەی ئەڵمانیا کە مێژوویەکی (٧٥٠-٨٠٠) ساڵی هەیەو کەوتۆتە باکوری وڵات و ژمارەی دانیشتوانەکەی (٥٢٥) هەزار کەسێک دەبێت. ژمارەیەکی زۆر لە پەنابەران لە نەتەوە جیا جیاکانی وەک؛ (یۆنانی، ئیتالی، ئێرانی، ئیسپانی، تورکی، عەرەب، هیندی، ئەفغانی، ئەلبانی، کورد، بە هەموو پارچەکانییەوە، ....تاد)، تیایدا نیشتەجێن. پەنابەرە چالاکەکان، سوودیان لە دەستووری ئەڵمانیا، وەرگرتووە. توانیویانە ڕێکخراوی کولتووری، قوتابخانە بۆ زمانی دایک، کتێبخانە، دابمەزرێنن و بکەنەوە. هەڵبەتە، شارەوانیش یارمەتییان دەدات. لە میانەی ئەم سەنتەرو ڕێکخراوانەدا، چالاکی کولتووری و کۆمەڵایەتی خۆیان نمایش دەکەن و زێتر خۆیان لە کولتووری ئەڵمانی و ئەوروپی، نزیک دەکەنەوەو خۆیانیان پێدەناسێنن. بە چالاکییەکانیان بەشداری بۆنە نیشتیمانیی و فۆرمییەکان دەکەن. جگە لە سازکردنی ئاهەنگی هاوسەرگیریی و شەوانە ئاهەنگ و نمایشکردنی خواردەمەنی و ڕێپێوانی لایەنگیریی و ناڕەزایی دەربڕین.

لەم شارەدا، چەند نەتەوەیەکی چالاک، توانیویانە ئەم کتێبخانە تایبەتییانە بکەنەوە؛
- کتێبخانەی ئێرانی: بریتییە لە دوو کتێبخانە لە دوو شوێنی جیا جیادا. هەر کتێبخانەیەک زێتر لە بیست هەزار کتێبی تێدایە.
- کتێبخانەی جوولەکەکان: نزیکەی دە هەزار کتێبی تێدایە.
- کتێبخانەی چینییەکان: دە هەزار کتێبی تێدایە.
- کتێبخانەی ئەرکەداش(تورکی): هەشت هەزار کتێبی تێدایە.
- کتێبخانەی ئێزیدییەکان: نزیکەی پێنج هەزار کتێبی تێدایە.

جگە لەم کتێبخانانەی سەرەوە، هەندێک کتێبخانەی تریش هەن، وەک؛ کتێبخانە ئەلبانی، رووسی،...هەندێک ئەڵمانی چەپڕەویش، چەند کتێبخانەیەکی نێونەتەوەییان دامەزراندووە، کە یەکێک لەم کتێبخانانە، کتێبخانەی (هانا ئاڕند)ە ، کە زیاتر تایبەتە بە پەنابەران و پرۆسەی ئاوێتەبوونەوە. بۆ بە ناوی (هانا ئاڕند) و بۆچی تایبەتە بە پەنابەران و خەڵکی غەریب و لایدە؟ بۆ وەڵامدانەوەی ئەم پرسیارە دەبێت کەمێک باسی ناوبراو بکەین.

هانا ئاڕند کێیە

لە ڕێکەوتی ١٤-١٠-١٩٠٦ ، لە (لیندن)ی سەر بە هانۆڤەر، لە خانەوادەیەکی جوولەکە، لەدایک بووە. لیندن، ئێستاکە بۆتە بەشێک لە شاری هانۆڤەر. لە ساڵی١٩٢٤ دا چۆتە زانکۆ و لە بەشی (فەلسەفەی کلاسیک) درێژەی بە خوێندن داوە. لە ساڵی ١٩٢٩دا لەگەڵ خانەوادەکەیدا، شاری هانۆڤەر بەجێدەهێڵن و لە بەرلین نیشتەجێ دەبن. لەوێ، " گونتەر شتێرن ئاندرس" دەناسێ و شووی پێدەکات. کاتێک کە هیتلەر و نازییەکان، دەسەڵات دەگرنە دەست، کاری لەپێشینەیان، دژایەتی کردنی هاووڵاتییە جوولەکەکان دەبێت و هەموو مافە سەرەتایی و بنچینەییەکانیان، لێ زەوت دەکرێت. چەندین نووسەرو سیاسەتمەدار و ڕۆشەنفکر و چالاکڤان و کەسایەتی جوولەکە، لەلایەن نازییەکانەوە، بەندەست دەکرێن و دەخرێنە زیندانەوە. (هانا ئارێند)یش یەکێک دەبێت لەوانە. لە ساڵی ١٩٣٧، لە زیندان ئازاد دەکرێت، بەڵام ڕەگەزنامەی ئەڵمانی لێدەسەندرێتەوە. هەر لەم ساڵەدا، لە مێردەکەی " گونتەر شتێرن " جودا دەبێتەوە وەک پەنابەر ڕوو لە فەڕەنسا دەکات و لەوێ نیشتەجێ دەبێت. درێژە بەکاری نووسین و ڕۆژنامەگەریی، دەدات. لەوێ، لەڕێگای نووسین و کتێبەکانییەوە (سیاسی و فەلسەفی)، وەک ڕۆژنامەنووس، پرۆفیسۆر، فەیلەسوف، دەناسرێت و درێژە بە کارو چالاکییەکانی دەدات. ناوبراو، باوەڕی بە ئازادی ڕادەربڕین و یەکسانی تەواوی مرۆڤەکان هەبووە. ئازادیخوازو مرۆڤ دۆست و یەکسانیخواز بووە. جیاوازی لەنێوان ڕوخسارو ڕەنگەکان نەکردووە. بۆ جاری دووەم، لە ساڵی ١٩٤٠دا ئەمجارەیان لە فەڕەنسا، دەچێتەوە ناو پرۆسەی هاوسەرگیریی و لەگەڵ (هاینریش بلوکەر)، زەماوەند دەکات و تا مردنی بلوکەر لە ساڵی ١٩٧٠دا، هەر لەگەڵ ئەودا، درێژە بە ژیان دەدات. لە ساڵی ١٩٤٩، وەک پەنابەر ڕوو لە وڵاتە یەکگرتووەکانی ئەمەریکا دەکات و لە ساڵی١٩٥٠ دا، ڕەگەزنامەی ئەم وڵاتە وەردەگرێت. پاش کۆتایی هاتنی شەڕی دووەمی جیهانی و شکست خواردنی نازییەکان،(هانا ئارێند)، لەساڵی ١٩٤٨ ، بەسەردان دەگەڕێتەوە ئەڵمانیا. لەپاش پەنجاکانەوە، زۆر کاری لەسەر چمکی نازییەت و هەوڵی تواندنەوەی جوولەکەکان، لەلایەن نازییەکانەوە، کردووە. لە ڕۆژی ٤-١٢-١٩٧٥، (پێنج ساڵ دوای مردنی هاوسەرەکەی)، لە شاری (نیویۆرک)، لە تەمەنی شەست و نۆ ساڵیدا، بە نەخۆشی دڵ، کۆچی دوایی دەکات و هەر لەوێش دەنێژرێت.

کۆمەڵێک کتێبی سیاسی، مێژوویی، فەلسەفی، چاپ و بڵاوکردۆتەوە، کە گرنگترینیان کتێبی؛ (ڕەگی تۆتالیتاریزم)ە. ئەم کتێبە؛ بریتییە لە شیکردنەوەو لێکۆڵینەوەو هەڵوەستە کردنە لەسەر چمکی نازییەت و ستالینیزم و بزووتنەوەو هزرە شمولییەکانی تر لە سەدەی بیستەم. لە ساڵی ١٩٥١ دا، بڵاویکردۆتەوە. دوای ئەمە، ئەم کتێبانەشی

بڵاوکردونەتەوە؛-
(ژیانامەی ئافرەتێکی جوولەکە- ساڵی ١٩٥٨ ، دەزی مرۆڤایەتی- ساڵی ١٩٥٨ ، لە نێوان ئێستاو داهاتوودا- ساڵی ١٩٦١ ، لەبارەی شەشەوە- ساڵی ١٩٦٣، پیاوانی کاتە تاریکەکان- ساڵی ١٩٦٨).

لەبەر هەوڵ و خەبات و ماندوو بوونی، حکومەت و کۆمەڵگای ئەڵمانی، ڕێزیان لێ گرتووە، چەندین (شەقام و کوچەو کۆڵان و قوتابخانە و باخچەی گشتی)، لە ئەڵمانیا بە گشتی و لە هانۆڤەر بە تایبەتی، بە ناوی ئەم ژنەیان کردووە، تاوەکو هەر بە زیندوویی لە هزری نەوەکانیاندا، بمێنێتەوە.

کتێبخانەی (هانا ئارێند)

کتێبخانەی هانا ئارێند، یەکێکە لەم کتێبخانە نێونەتەوەییانەی شاری هانۆڤەر، کە زیاتر تایبەتن بە پەناهەندەکان، لە ساڵی ١٩٨٢دا ،(بەڵام بە ناوی ترەوە) دامەزراوە. لە (٦-٥-٢٠٠٥)دا، بە ڕەسمی ناوەکەی بۆتە (هانا ئارێند). (ڤاڵتەر کۆخ)ی نووسەر و خاوەن ئایدیای چەپ دایمەزراندووەو هەر خودی خۆیشی بەڕێوەی دەبات. بۆیەش ئەم ناوەی لێناوە، چونکە؛ هانا ئارێند، یەکێک بووە لە قوربانییەکانی هەڵگری فکری ئازادی و یەکسانیخوازی و یەکێکیش بووە لە پەناهەندە کۆچبەرەکان و بەبێ ویستی خۆی، زێد و کتێبخانەکەی، پێ بەجێهێڵدراوە. چۆن ناوبراو مرۆڤ دۆست و یەکسانیخواز بووە، سەرپەرشتیارانی ئەم کتێبخانەیەش، لەسەر هەمان ڕێباز دەڕۆن.
لە ڕۆژانی دووشەممەوە تاوەکو هەینی، لە کاتژمێری(١٤-١٨)،کراوەتەوەو بە خۆشحاڵییەوە، پێشوازی لە میوان و هاوڕێیانی کتێب دەکات. کارو چالاکییەکانی بریتییە لە؛-
– ئامادەو سازکردنی کۆڕو سیمینار بۆ خەڵکی پەناهەندەو دەستەکانیان و یارمەتیدانیان.
– هەوڵدان بۆ لەیەکتر نزیک کردنەوەی کولتووری جۆراو جۆرەکان و ئاوێتە بوونیان بە کۆمەڵگای ئەڵمانی، تاوەکو بە ئاسانی لەگەڵ ئەم کۆمەڵگا تازەیە هەڵبکەن و بتوانن درێژە بە ژیانی ئاسایی خۆیان بدەن.
– ئەم کتێبخانەیە بۆتە ماڵی دووەمی پەناهەندەکان، ئەگەر لە وڵاتی یەکەمیان بەهۆی کۆچبار بوونەوە، کتێبخانەکانیان لەدەست داون، ئەوا لێرەدا دەتوانن کتێبەکانیان بدۆزنەوەو ئارەزوو و خەونە بەدینەهاتووەکانیان، بهێننە دی.
– کتێبخانەیەکی نێونەتەوەییە، جگە لە کتێب کۆمەڵێک گۆڤار و ڕۆژنامەو کارتی داوەتنامەو کارو چالاکییەکانی پەناهەندەکان، تێیدا

ئەرشیف کراون.
- پەناهەندەکان (بەتایبەتی ڕۆشنبیرو کەسایەتییە کولتوورییەکان)، دەتوانن لەم کتێبخانەیەدا ژوان بگرن و یەکتر ببینن و لە دەوری یەک مێزدا گفتوگۆ بکەن و بیروڕاکانیان، ئاڵوگۆڕ بکەن. جگە لەمەش دەتوانن کۆڕو سیمینار ببەستن و ئاگاداری کارو چالاکی ڕابردوو و ئایندەی یەکتر، ببن.
لەم کتێبخانەیەدا، کۆمەڵێک کتێبخانەی بچووک هەن، وەک؛-
- کتێبخانەی یۆنانی: کە بریتییە لە چەند دۆڵابێک لە کتێبی یۆنانی.
- کتێبخانەی باکوری ئەفەریقا: ئەم بەشە بریتییە لە چوار دۆڵاب کتێب، ئەوانیش دابەش دەبن بەسەر کتێبی؛ (بەربەر، ئەمازیغی، عەرەبی)، کە بە زمانی جۆراو جۆر نووسراون، لەوانە؛ (فەڕەنسی، ئینگلیزی، ئەڵمانی، بەشێکی کەمیش بە زمانی عەرەبی).
- کتێبخانەی کوردی: ژمارەی کتێبەکانی ئەم کتێبخانەیە، بە بەراورد بە کتێبخانەکانی تر، زۆر نین، بەڵام لە دەستپێکی دامەزراندنیدا، لە هەموویان زیاتر، ئەندام و چالاکی زیاتری هەبووە.
- کۆمەڵێک کتێبی فارسی: کە خۆیان لە سێ دۆڵاب کتێب دەدەن، بەڵام بە کتێبخانە حسێب نەکراوە. باوەڕ دەکەم هەر لەبەر ئەوە بێت کە لە شاری هانۆڤەر، دوو کتێبخانەی تری پەناهەندە ئێرانییەکان هەیە، بۆیە ئەمەیان بە کتێبخانە حسێب نەکردووە.

کتێبخانەی کوردی

دامەزراندن و زەمینە سازکردن بۆ ئەم کتێبخانەیە بۆ ساڵانی (١٩٨٦-١٩٨٧) دەگەڕێتەوە. کۆمەڵێک کوردی پەناهەندەی باشور لەم ساتەوەختەدا کۆمەڵێک کتێبیان کۆکردۆتەوەو وەک بەشێک لە کتێبخانەی نەونەتەوەیی دایانناوە. لە ساڵی (١٩٨٧)دا، یەکەم چالاکییان بەستنی کۆڕێک بووە بە زمانی ئینگلیزی و لە هەمان کاتیشدا تەرجەمەی زمانی ئەڵمانی کراوە. تورکە چەپەکانیش هاریکاریان کردوون و ئەوانیش کتێبەکانی خۆیان، لەم کتێبخانە نەونەتەوەییە داناوە. پاشان کوردەکانی باکور هەوڵە دەدەن کتێبخانەیەک بکەنەوە، بەڵام هەوڵەکەیان شکست دەنێت. کتێبخانەی کوردی لە ساڵی (١٩٩٣)دا، بە فەرمی مۆڵەت لە حکومەت وەردەگرن و دەیکەنەوە. کەسە چالاک و ئەکتیڤەکان بریتی بوون لە ؛(هوشیارعەبدوڵا هەولێری، کەمال سلێمانی، ڕەمەزان). ئەمانە دەست پێشخەر و بناغە دانەری بوون. دوای ئەوە خەڵکانی تریش دەبنە ئەندام لەم کتێبخانەیەدا. بە گوێرەی دیکۆمێنتەکانی ناو ئەم کتێبخانەیە، لە ساڵی (١٩٩٥)دا،

چالاكی باشیان هەبووەو ڕێژانە كرایتەوەو ئەم ئەندامانە؛(هوشیار عەبدوڵا ، ئیبراهیم محەمەد، فەرەج تەها، بەكر مەرگەیی، ئەحمەد كەلاری، كەنعان شەخە)، دەوامیان لێ كردووە. جاران لە ناوچەی نۆرد شتاد (باكوری شار)، لە كەرن شتراسە (شەقامی كەرن)، بووە.
لە ڕێكەوتی (٢٩-٨-٢٠٠١)، پڕۆتۆكۆڵێك لە نێوان كتێبخانەی كوردی (وریا،ئەردەڵان،فرانک پوئین) و كتێبخانەی هانا ئارند (ڤاڵتەر كەخ)دا، واژۆ دەكرێت. بە گوێرەی ئەم پڕۆتۆكۆڵە، كتێبخانەی كوردی دەگوازرێتەوە ئەم كتێبخانە نێونەتەوەییە. كوردەكان هەوڵ دەدەن، شوێنێكی تایبەت بگرن و بیكەنە كتێبخانە،بەڵام هەوڵەكانیان سەر ناگرێت. بە گوێرەی قسەكانی (ڤاڵتەر كەخ)، ئەندامەكانی ئەم كتێبخانەیە زۆر چالاک بوونەو بە بەردەوامی بە ژمارەیەكی زۆر هاتوچۆی ئەم شوێنەیان كردووە، كە جاری وا هەبووە خۆی لە پەنجا كەس داوە.

بەشێک لە ئامانج و ئەركەكانی كتێبخانە

بە گوێرەی پەیڕەو و پڕۆگرامی ناوخۆ ؛ (كتێبخانەی كوردی شاری هانۆڤەر دەزگایەكی كولتووری بێلایەن و سەربەخۆیە، لە هەنگاوەكانیدا بەرژەوەندی كورد بە گشتی ڕەچاو دەكات).
– كتێبخانەی كوردی تێدەكۆشێت بۆ پتەوكردنی دۆستایەتی نێوان هەموو میللەتانی جیهان و بەهێزكردنی بیروباوەڕی نێونەتەوەیی.هەروەها هەوڵ دەدات بۆ بەدیهێنانی ئەم ئامانجانەی خوارەوە؛-
– كۆكردنەوەی هەموو ئەو كتێب و ڕۆژنامەو گۆڤارو بڵاوكراوانەی كە بە زمانی كوردی چاپكراون یان چاپدەكرێن بە هەر جۆرە ئەلف و بێیەک نووسرابن.
– كۆكردنەوەی هەموو ئەو كتێب و بڵاوكراوانەی كە بە زمانە جیهانییەكان چاپكراون و دەكرێن، بە تایبەت دەربارەی كوردو كوردستان.
– بنیاتنانی ئەرشیفێكی بەرفراوان بۆ كتێبخانەی كوردی.

– كتێبخانە هەوڵ دەدات ببێتە مەڵبەندێكی كولتووری بۆ كوردە ئاوارەكان و كەسانی بیانی كە دەیانەوێت توێژینەوە لەسەر كورد بكەن.
– كتێبخانە تێدەكۆشێت بۆ بەشداری لە بواری هونەریدا وەک (پێكهێنان و یارمەتی كۆمەڵەی شانۆو مۆسیقاو كاری تەشكیلی).
– كتێبخانە كار دەكات بۆ بانگهێشتن و سازكردنی سیمینارو یاد كردنەوە لەلایەن ڕۆشنبیران و كەسان و كۆمەڵەی هونەری دەرهەق بە خزمەت بە كولتووری كوردی ، كتێبخانە پێویستییەكانی ئەو جۆرە

کارانە دابین دەکات.
– کتێبخانە هەوڵ دەدات بۆ یارمەتیدانی کوردە ئاوارەکان و پەنابەرەکان.

کتێبەکانی ناو ئەم کتێبخانەیە

کتێبەکان، بەشی زۆریان لەلایەن کوردەکانی هانۆڤەرەوە بە تایبەتی ئەندامەکانیان، پێشکەش کراون. ئەوانی تریش بە گوێرەی نووسراوی سەر کتێبەکان، لەلایەن خودی نووسەرەکانەوە، یان خەڵکی ترەوە لە شوێنی جیا جیا پێشکەش بەم کتێبخانەیە کراون. دەتوانین کتێب و مەوجوداتی کتێبخانەکە کە خۆیان لە (٣٢٥) ناوونیشان دەدەن، بەم شێوەیە پۆلین بکەین. (هەڵبەت لە سەرەتاوە ژمارەکە زۆر لەمە زۆرتر بووە، بەڵام کە داخراوە، وردە وردە کەم بوونەتەوە).
(١) – دوو سەدو سی و پێنج دانە بە زمانی کوردی(کرمانجی خواروو-ڕێنووسی ئارامی)و عەرەبین. کتێبە عەرەبییەکان زۆر کەمن، لە ڕووی ژمارەوە لەگەڵ کوردییەکاندا بەراورد ناکرێن. بەرهەمی زۆربەی نووسەرانی کوردی تێدایە، ئەگەر بە یەک ناوونیشانیش بووبێت. لەوانە، نووسەران؛ (د.جەمال نەبەز، د. ئاوڕەحمانی حاجی مارف، د. مارف خەزنەدار، حوسێن حوزنی موکریانی، مەسعود محەمەد، عەلائەدی سەجادی، محەمەد عەلی قەرەداغی، د. سادق شەرەفکەندی، د. خەلیل جندی، ئەسکەرە بیوک، فریاد فازیل عومەر، دلشاد مەریوانی، حەیدەر عومەر، خەبات عارف، د. حوسێن خەلیقی، فەرهاد شاکەلی، عەونی داودی، ڕێبوار ڕەشید، سەعید نورسی، عەلی باپیر، عەبدولقادر سەعید، ئەنوەر محەمەد ئەحمەد، ....تاد).

(٢)- بیست و حەوت دانە بە زمانی کوردی (کرمانجی ژووروو-ڕێنووسی لاتینی)و تورکین. کتێبە تورکییەکان زۆر کەمن کە خۆی لە (٤-٥)، کتێب دەدات. ئەوانیش هی مێژوونووس و کۆمەڵناسی دۆستی کورد (ئیسماعیل بێشکچی)ن و لەسەر مێژوو و دۆزی کورد نووسراون.
(٣)- شەست و سێ دانە بە زمانی ئەڵمانی نووسراون کە سەزدە لەوانە ڕۆمانەکانی (یەشار کەمال)ن و لە تورکییەوە کراونەتە ئەڵمانی. لەگەڵ چەند کتێبێکی تر کە نووسەری ئەڵمانی (مێتکە)، لەسەر کوردستان و کورد، نووسیویەتی. بەشێکی تریان خەڵکی پسپۆڕ و ڕۆژنامەنووسی ئەڵمانی و کورد نووسیویانە، یان وەرگێڕدراون. کتێبی نووسەرە کوردەکانی وەک (لەیلا زانا، د. عیسمەت شەریف وانلی، مەهدی زانا، مەحمود باکسی، شێرکۆ بێکەس، فازیل ڕەسوڵ،....) لەوێدا، دەبینرێن.
(٤)- گۆڤارەکان: هەندێک لە ژمارەکانی گۆڤارە کوردی و ئەڵمانی و

ع□□بیی□کانی و□ک؛ (ی□کگرتن، ژیل□م□، دالیان، هاڤیبوون، هاوار، نوا□□، □□ژ، هانا، □□گای ئاشتی و س□سیالیزم، نووس□ری کورد، نووس□ری نو□، وان، بیری نو□، ئ□کادیمی، ئ□مارا، رسال□ العراق، کوردستان ئینف□،....تاد)، ل□ د□□ا ب□کاندا د□بینر□ن.
ناو□ر□ک و چمکی کت□ب□کان و□ک ه□ر کت□بخان□ی□کی ئاسایی تر، ه□م□ج□رن، و□ک؛-

- کت□بی م□ژوویی
- کت□بی سیاسی
- کت□بی ک□م□□ای□تی
- ئیسلامی
- زانستی
- قوتابخان□، یان پ□رو□رد□یی
- ئ□د□بی ب□ ه□موو چمک□کانی و□ک؛ (□□مان، چیر□ک، شیعر، چیر□کی مندا□آن، ف□لکل□ر، ف□ره□نگ).

ب□ داخ□و□، ب□ه□ی گواستن□و□ی ململان□ی حزبی ل□ کوردستان□و□ ب□ ه□موو شو□ن□ک ک□ کوردی پ□ناه□ند□ی ل□ ب□ت، ه□رو□ها ی□کتر قبو□ ن□کردن و ل□گ□□ ی□کتر ه□□ن□کردن، ب□ ناچاری کت□بخان□ک□- م□ب□ست ل□ کوردی□ک□ی□ ن□ک هانا ئارند – ، داخراو□و چالاکیی□کانیان و□ستاو□. ئ□و□ند□ کت□ب□ی ک□ ماویشن، ب□ ب□نازی ل□ن□و د□□ا ب□کاندا ت□زیان ل□ نیشتوو□و ک□س□ک نیی□ لایان ل□ بکات□و□و میوانداریان بکات.

پ□شنیار□ک ب□ حکوم□تی ه□ر□م

ئ□م□□ ل□ ه□موو کات□ک زیاتر، کورد□کی ز□ر- هی ه□موو پارچ□کان ب□ لوبنان و ک□مار□کانی ی□ک□تی س□ڤی□تی جارانیش□و□- ل□ هان□ڤ□ردا د□ژین، وا خ□ریک□ ئ□و ن□و□ی□ی ل□و□دا ل□دایک بوون، پ□□اد□گ□ن و ل□پرساو□تی سیاسی و کارگ□□ی و□ات د□گرن□ د□ست، ئ□گ□ر لایان ل□ ن□کر□ت□و□و خ□یان ل□ ب□ خاو□ن ن□کر□ت، ل□وان□ی□ سوود□کی ئ□و ت□یان ب□ نیشتیمانی ی□ک□میان (کوردستان) ، ن□ب□ت. ب□ی□ پ□شنیار د□ک□ین ک□ حکوم□تی ه□ر□م، دوور ل□ گیانی زا□بوونی حزبای□تی، خ□ ل□م پ□ناه□نداند□ ب□ خاو□ن بکات و ب□د□نگ داواکاریی□ کولتووری□کانیان□و□ بچ□ت، خ□ک□کی □□شنبیر ل□م ن□و□ند□دا ه□ن، د□کر□ت ل□پرساوی□تی ئ□م س□نت□رو کت□بخان□یان پ□ بسپ□ردر□ت. ب□ م□س□ل□ی کردن□و□و دام□زراندنی کت□بخان□ ه□ر هیچی ت□ناچ□ت، حکوم□تی خ□ج□ی□تی ئ□□مانیا، ب□ پ□ی یاسا د□توان□ت یارم□تیی□ک بدات. د□م□ن□ت□و□ س□ر ک□کردن□و□ی کت□ب، ئ□م□ش ئ□و□ند□ کار□کی

ئ□ست□م نیی□، حکوم□ت (و□زار□تی □□شنبیری) ، ل□ □□گای
ف□ک□خان□کان□و□ ، د□توان□ت ب□ ناردنی کت□ب یارم□تی بدات. حا□ی
حازر ئ□و□ند□ کت□ب ل□ کوردستاندا چاپ د□کر□ت، ب□□ام ب□ داخ□و□
خو□ن□ریان نیی□. د□نیام ئ□م کات□، د□زگا تایب□تیی□ ئ□هلیی□کانی
چاپ و ب□اوکردن□و□ش ب□ کت□ب ، یارم□تی پ□شک□ش د□ک□ن.

م□س□ل□ی□کی تری ه□ر□ گرنگ ئ□و□ی□، مان□و□ی کت□ب و ن□ف□وتانی ، ل□
ئ□وروپا زامنتر□ و□ک ل□ کوردستان.ئ□دی ئ□و□ نیی□ کت□ب و گ□ڤارو
د□ستنووس□ ک□ن□کانمان ل□م کت□بخانان□دا پار□زراون….